

Mit jelent számomra a parasport, a fogyatékoság

Tárgy: Esszé dolgozat

Készítette: Marton Roland

Déri Miksa Műszaki Technikum 12.D osztály – Szeged

2021.03.21

"Fogyatékosnak lenni nem jelenti azt, vesztesnek lenni."

Fogyatékoság és a sport

Fogyatékosággal élni sokak számára azt jelenti, valamilyen hiányossággal, valamilyen veszteséggel létezni. Fogyatékos ember az, aki elvesztette a látását, a hallását, a mozgáskészségét. Fogyatékos, tehát valamilyen veszteséget szenvedett el. Fogyatékos emberként mégsem törvényszerű, hogy vesztesek legyünk! A mozgás- vagy látássérültség és a sport látszólag két külön világ, két összekapcsolhatatlan entitás. Látszólag. És sokak fejében mintha még mindig ez a látszat uralkodna, miközben a parasport és a paralimpiai mozgalom egyre nagyobb teret hódít és lassacskán beszivárog még azok látómezejébe is, akik fogyatékos ember-, családtag- vagy szakemberként nem érintettek. Ha a vakok sportját említjük, szinte mindenkinek bevillan, hogy van olyan, hogy csörgőlabda meg tandemkerékpár, és talán mindenki hallott már legalább érintőlegesen mozgássérült vívóink és úszóink sikereiről. De ha azt a költői kérdést tesszük fel, hogy lehet-e mondjuk kerekesszékekben ülve maratont futni, kosárlabdázni vagy pingpongozni, netán vakon síelni vagy focizni,

arra sokak még mindig habozás nélkül válaszolnak nemmel. Pedig lehet! Sőt!

Az előítéletekről

A fogyatékos emberek sportjára sokan mégis a mai napig száналommal, sajnálattal, lekicsinylő paternalizmussal tekintenek, miközben a parasportolók eredményei mögött nem kisebb, sőt, egyesek szerint nagyobb teljesítmények állnak azokénál, akik épként sportolnak, mivel a saját testük sérültsége vagy érzékszerveik hiánya által állított korlátokkal küzdenek meg. Illetve ezeken túl még valami mással is: az emberek előítéleteivel és a fogyatékoság társadalmi sztereotípiáival.

A sportoló, így a parasportoló is hétköznapi ember, amikor kilép az utcára, amikor orvoshoz megy vagy amikor bevásárol. A legismertebb sportolókat persze olykor felismerik, de ez a ritkább eset. A fogyatékosággal élő személy, hiába bajnoka az úszásnak, a futásnak vagy a vívásnak, a hétköznapiakban gyakran nem tűnik egyébnek, mint egy vak vagy mozgássérült ember, akit át kell segíteni a zebrán, akinek át kell adni a helyet a buszon, akinek akadálymentes parkolóra és mosdóra van szüksége és akivel lassan és tagoltan kell beszélni, de még jobb, ha van vele kísérő, mert akkor inkább vele kommunikálnak. Mindez egy átlagos, azaz testben és érzékszervekben ép bajnokkal nem nagyon fordul elő, ugye?

Magyarországon még mindig mintha kicsit csodabogárnak tekintenék azt a fogyatékos embert, aki rendszeresen sportol, pláne aki kiemelkedő teljesítményt nyújt. Mégis, mintha ezen a területen is valami változás zajlott volna le az elmúlt pár évben: egyre többet foglalkozik a média a fogyatékosággal élő sportolókkal, egyre több civil kezdeményezés során állnak az ügyük mellé és egyre többen vállalnak épként önkéntes tevékenységet olyan szervezetekben, melyek a fogyatékos személyek szabadidős vagy versenysportját segítik.

A parasportolókat mintha kicsit másképp csodálnák, mint az épeket. Mintha a teljesítményük mögött több lenne a misztikum, az egyéni akarat, a küzdés és a remény. Pedig ezek valószínűleg minden igazi ép bajnokban is ott vannak. Nemzeti büszkeségtől dagadozik sokunk keble és lesz megatottságtól könnyes a szemünk, mikor úszóink, vízilabdázóink vagy evezőseink olimpiai érmet nyernek, de vajon nem a száналommal vegyes csodálat csal-e inkább könnyet sokak szemébe egy kerekesszékes vagy végtaghiányos honfitársunkat a paralimpiai dobogón látva?

Mert ahogy a fogyatékos ember elsősorban ember és csak másodsorban fogyatékos, éppúgy a fogyatékos sportoló is elsősorban sportoló és csak

másodsorban fogyatékos. A parasportolók sem akarnak egyebet, mint győzni, a legjobbnak lenni, bizonyítani, a dobogó legfelső fokán állni. Vagy talán mégis? Talán igen: ledönteni ép és fogyatékos ember és sportoló között húzódó falakat, lerombolni az életünket gyakran kölcsönösen megkeserítő előítéleteket, utat mutatni másoknak, akik az övéihez hasonló akadályokkal élnek.

A sport jelentősége

A parasport kialakulását, mint annyi minden mást, a XX. század leginkább veszteségeivel terhelt időszakainak, a világháborúknak köszönhetjük. A sokezer hadirokkant mozgás- és látássérült férfi rehabilitációjában több szakember felismerte a sport, a küzdés, a játék és az ennek jóvoltából tapasztalható fejlődés motiváló erejét. Számos mai adaptált sportág története és világhódító útja az egykori rehabilitációs intézetekben indult, a felnőttként mozgássérültté vált személyek rehabilitációjában pedig ma is fontos elem ezek megismertetése. Hasonlóképpen a fogyatékos gyermekek számára is elérhetőek adaptált sportok és mozgásos foglalkozások a speciális oktatási intézményekben, jórészt fejlesztő, rehabilitációs céllal.

Nem meglepő, hogy az első parasport versenyeket is rehabilitációs kórházakban és intézményekben szervezték meg a XX. század közepe táján, hogy mára aztán valódi világeseményé, rangos megmérettetésekké nőjék ki magukat.

A parasport fejlesztése

A parasport ugyanis nem működne segítők nélkül. A látássérült futók és síelők a versenypályán mindig ép látású vezetővel – aki nem melleleg szintén profi sportolónak minősül – teljesítik a távot, a kerekesszékes sportolóknak pedig számos helyzetben van szükségük személyi segítségre az edzések és a versenyek során. Segítők nélkül a látás- és mozgássérült emberek sportja elképzelhetetlen lenne, általuk az egyéni teljesítménynek tűnő eredmények csapatmunkává, az egyéni sportágak csapatsporttá válnak.

Ma már éppúgy vannak profi parasportolók, ahogy az ép sportolók között is éles határ választja el az amatőröket és a profikat. Neves gyártók ma már éppúgy készítenek a parasportolók által használatos speciális sporteszközöket, például végtagsérülteknek egyedileg átalakított, a látássérülteknek pedig tandemkerékpárokat, futó kerekesszékeket vagy

kifejezetten futáshoz alkalmas művésztagokat, ahogy az ép elit sportolókat is kiszolgálják. Számos jóléti államban a parasportban éppúgy keresik és nevelik az utánpótlást, mint az épek között, ezzel is azt üzenve a fogyatékossgal élő gyerekeknek és fiataloknak, hogy belőlük is lehet sikeres sportoló, igazi példakép.

Parasportolói tanulságok

A sport során az ember látszólag másokat győz le. Ezáltal győztes lesz, vagy mások győzik le és akkor és ott talán vesztes lesz. A parasportolók is győznek és veszítenek, - lehetnek győztesek vagy vesztesek. De nem azért lesznek vesztesek, mert fogyatékossgal élnek, mert valamit elvesztettek, hanem mert akkor és ott nem ők győzik le a másikat. De ami talán a legfontosabb: ép és fogyatékos sportolónak egyaránt a legnemesebb célja - önmagát legyőzni!

***„ A sport megtanít becsületesen győzni, vagy emelt fővel veszíteni.
A sport, tehát mindenre megtanít”.***

/Hemingway/